Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXII. — Wydany i rozesłany dnia 27 kwietnia 1872.

57.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 15 kwietnia 1872,

zaprowadzające nowe przepisy w przedmiocie ubiegania się o doktorat na świeckich wydziałach uniwersytetów, w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych.

Na zasadzie upoważnienia, najwyższem postanowieniem z dnia 11 kwietnia 1872 uzyskanego, wydaję dla uniwersytetów, w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych, następujące przepisy w przedmiocie ubiegania się o doktorat na wydziałach świeckich.

Stremayr r. w.

I.

Porządek egzaminów ścisłych na wydziale prawa i umiejętności politycznych.

§. 1. Kto chce uzyskać doktorat praw winien zdać trzy egzamina ścisłe (rygoroza).

Dopuszczenie do takowych zawisło od dowodu, że kandydat skończył podług przepisu nauki prawa i umiejętności politycznych jako słuchacz zwyczajny, w tym przeto celu winien tenże złożyć u dziekana kolegium profesorów swoje absolutoryum.

§. 2. Trzy egzamina ścisłe rozciągają się na następujące przedmioty:

I. Prawo rzymskie, kanoniczne i niemieckie;

II. Prawo cywilne, handlowe i wekslowe austryackie, postępowanie cywilne austryackie, prawo karne austryackie (wraz z postępowaniem);

III. Prawo publiczne powszechne i austryackie, prawo narodów i ekonomia polityczna (t. j. gospodarstwo narodowe i skarbowość).

§. 3. Różnica religii nie stanowi różnicy w prawie i obowiązku zdawania ścisłego egzaminu z prawa kanonicznego i w uzyskaniu tytułu doktora.

§. 4. Trzy egzamina ścisłe można zdawać w dowolnym porządku, atoli wszystkie na tym samym uniwersytecie.

Wyjątków od ostatniego przepisu może dozwolić minister oświecenia tylko w przypadkach na szczególniejsze uwzględnienie zasługujących i po zniesieniu się z właściwemi kolegiami profesorów.

§. 5. Egzamina ścisłe odbywają się publicznie, każdy z nich trwa 2 godziny.

§. 6. Pomiędzy jednym a drugim egzaminem ścisłym powinno upłynąć zwyczajnie najmniej trzy miesiące.

Ale jeżeli kandydat przy poprzednim egzaminie ścisłym zyskał aprobacyą jednogłośną, dziekan może wyznaczyć mu krótszy termin do następnego egzaminu.

§. 7. Komisya egzaminacyjna do każdego egzaminu ścisłego składa się z dziekana (lub jego zastępcy prodziekana) kolegium profesorów jako przewodniczącego i (zwyczajnie) z czterech zwyczajnych profesorów właściwych przedmiotów egzaminu, jako egzaminatorów.

Dziekani doktorów, gdzie jeszcze istnieją, mają także prawo uczestniczyć w egzaminach ścisłych, egzaminować i głosować.

§. 8. Jeżeli do jakiego przedmiotu nie ma profesora zwyczajnego lub przybyć nie może, do egzaminu ścisłego wezwać należy nadzwyczajnego profesora tego przedmiotu, a gdyby i tego nie było, lub nie mógł być obecnym, zwyczajnego lub nadzwyczajnego profesora, który rzeczywiście daje ów przedmiot, albo którego przedmiot najwięcej się do tego przedmiotu zbliża.

§. 9. Jeżeli przepisana powyżej ilości czterech egzaminatorów nie będzie jeszcze uzupełnioną powołanymi (§§. 7 i 8) zastępcami; natenczas będzie uzupełniona z grona innych profesorów zwyczajnych. Atoli ci członkowie, do uzupełnienia powołani, mają tylko prawo, lecz nie mają obowiązku, egzaminowania.

Takowych wyznacza w pierwszym rzędzie kolegium profesorów za wspólnem porozumieniem się i przedstawia ministrowi oświecenia do potwierdzenia.

§. 10. Jeżeli jeden przedmiot daje kilku profesorów zwyczajnych a przez wezwanie ich wszystkich przekroczonoby ilość czterech egzaminatorów; profesorowie ci mogą tylko po kolei uczestniczyć w odpowiednim egzaminie ścisłym.

§. 11. Przewodniczący ma zawsze prawo egzaminowania, obowiązek zaś tylko wtedy, jeżeli jest rzeczywistym profesorem przedmiotu i jeżeli kolej przyjdzie na niego w przypadku zmieniania się (§. 10) z innymi profesorami. W przypadku takim komisya egzaminacyjna (nie licząc dziekana doktorów) składać się ma jeszcze tylko z trzech członków a przewodniczący pobiera w tym razie taksę podwójną.

§. 12. Na egzaminie ścisłym każdy członek komisyi powinien być obecnym od początku do końca. Głosowanie i uchwałę, poprzedza obrada nad skutecznością egzaminu.

Następnie każdy członek głosuje na zasadzie ogólnej skuteczności egzaminu z zachowaniem stopniowania „celująco“, „dostatecznie“ lub „niedostatecznie“. Postęp ogólny uchwala się większością głosów; w razie równości głosów (§. 11) daje się stopień niższy.

§. 13. Jeżeli kandydat otrzyma „niedostateczny“ stopień ogólny, nie będzie dopuszczonym do żadnego dalszego egzaminu ścisłego, lecz tylko do ponowienia tego samego ścisłego egzaminu a to dopiero po upływie trzech miesięcy. Jeżeli powtórnie będzie odrzucony, ponowienie egzaminu ścisłego już tylko raz może mieć miejsce a to dopiero po

upływie roku. W razie ponownego (trzeciego) odrzucenia, kandydat traci na zawsze prawo ubiegania się o doktorat praw, na którymkolwiek uniwersytecie w krajach w radzie państwa reprezentowanych, jak nie mniej o zatwierdzenie dyplomu doktorskiego za granicą uzyskanego.

§. 14. Za każdy egzamin ścisły składa kandydat taksę w kwocie 60 zł. wal. austr. Z tego przewodniczący i każdy członek komisyi (tudzież dziekan doktorów §. 7) dostają po 6 zł. wal. austr. Nadto 5 zł. wpływa do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu, z którego opłaca się taksy urzędników kancelaryjnych i sług uniwersyteckich gdzie takie taksy od egzaminów ścisłych obecnie istnieją.

Za każdy powtórzony egzamin ścisły opłaca się połowę taksy t. j. 30 zł. wal. austr. I z tego przewodniczący i każdy członek komisyi otrzymują po 6 zł., lecz tam gdzie istnieją jeszcze dziekani doktorów, dostają równie jak ten ostatni po 5 zł. Przy powtarzaniu kwota na fundusz kancelaryjny uniwersytetu odpada.

Wszelką kwotę, z taksy pozostałą, dzieli się w równych częściach między wszystkich zwyczajnych profesorów uniwersytetu.

§. 15. Kwoty, które członkowie komisyi pobierają z taksy, są wynagrodzeniem za obecność i dla tego mogą być otrzymane tylko za czynność rzeczywistą. Jeżeli członek komisyi z jakiegokolwiek powodu obecnym być nie może, dziekan winien postarać się o jego zastąpienie według przepisów §§. 8—10. Jeźli to jest już niemożebnem ale egzamin ścisły może odbyć się przy uczestnictwie innych członków komisyi, pozostałą część taksy rozdziela się na zasadzie końcowego ustępu §. 14.

§. 16. Wypracowania pisemne na niektórych uniwersytetach jeszcze wymagane, a które kandydat miał składać przed promocyą, znoszą się równie jak dysputa, gdzie takowa jest jeszcze w zwyczaju.

§. 17. Promocyi dokonywa w formie zwykłych sponsyi profesor zwyczajny (per turnum) jako promotor pod prezydencyą rektora i w obecności dziekana kolegium profesorów.

W Wiedniu promocya odbywać się będzie na teraz tak jak dotąd z udziałem rektora, kanclerza, czterech dziekanów doktorów i notaryusza wydziału.

§. 18. Taksa promocyjna wynosi we wszystkich uniwersytetach austryackich 60 zł. wal. austr.

Z tego (z wyjątkiem uniw. wied.) rektor otrzymuje 15 zł., dziekan i promotor po 5 zł. W Wiedniu zatrzymuje się na teraz opłaty dotychczasowe dla wszystkich spółdziałających. Następnie z taksy tej wpływa 5 zł. do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu, z którego opędza się wydatki na wystawienie dyplomu, na rozmaitych uniwersytetach dotąd istniejące i dotychczasowe płace urzędników kancelaryjnych i służby, z wyjątkiem tych płac, które dostawali za szczególne czynności przy uroczystości aktu promocyjnego odtąd zniesionej.

Wszelkie kwoty, z taksy promocyjnej pozostałe, rozdziela się między wszystkich profesorów wydziału w równych częściach.

§. 19. W tych uniwersytetach, w których dotychczas były w zwyczaju uroczystsze formy promocyi, zostawia się kandydatowi do woli, zamiast prostej, żądać tej uroczystszej formy promocyi, za opłatą, jaką się zwykle za to pobiera. Taksa atoli, w poprzednim paragrafie przepisana, i w tym przypadku tak użytą i rozdzieloną będzie, jak tam przepisano.

§. 20. Opłaty na rzecz stowarzyszeń wdów lub kolegiów doktorskich na wydziałach, które doktorandzi na niektórych uniwersytetach dotychczas składają przy promocyi, pozostają nateraz nienaruszone.

§. 21. Niniejszy porządek egzaminów ścisłych wchodzi w moc obowiązującą z początkiem roku szkolnego 1872/73. Tych atoli kandydatów, którzy złożyli już jeden egzamin ścisły, obowiązują dotychczasowe przepisy i taksy tak co do dalszych egzaminów ścisłych jak i co do interwencyi przy takowych.

Tylko przepisy §§. 16—20 stósowane będą od tego terminu przy każdym akcie promocyjnym bez różnicy.

II.

Porządek egzaminów ścisłych na wydziale lekarskim.

§. 1. Kto chce uzyskać doktorat całej umiejętności lekarskiej i uprawnienie do wykonywania wszystkich gałęzi praktyki lekarskiej z tymże połączone, winien zdać trzy egzamina ścisłe (rygoroza).

§. 2. O dopuszczenie do tych egzaminów kandydat winien zgłosić się do dziekana kolegium profesorów medycyny i w tym celu złożyć na jego ręce następujące dokumenta:

1. metrykę chrztu lub urodzenia;
2. świadectwo dojrzałości ważne w zakładach krajów w radzie państwa reprezentowanych, albo, jeżeli do tych krajów nie przynależy, te świadectwa, na zasadzie których został wpisany w rejestr słuchaczów zwyczajnych wydziału lekarskiego;
3. dowód, że na wykłady medyczne uczęszczał jako słuchacz zwyczajny przynajmniej przez cztery półrocza a przez dwa półrocza brał udział w ćwiczeniach sekcyjnych;
4. świadectwa złożonych skutecznie trzech egzaminów wstępnych z historyi naturalnej (obacz dodatek).

Nadto nim będzie dopuszczony do drugiego egzaminu, winien złożyć

5. świadectwo uniwersyteckie z pięciu lat, według przepisu na medycynie przepędzonych (§§. 47 i 48 tymczasowego porządku nauk z dnia 1 października 1850), w którem w szczególności ma być także udowodnione, że uczęszczał na klinikę chorób wewnętrznych i na klinikę chirurgiczną najmniej przez cztery, a na klinikę chorób ocznych i położniczą najmniej przez jedno półrocze na każdą; nakoniec
6. świadectwo, że pierwszy egzamin ścisły medyczny zdał skutecznie.

§. 3. Pierwszy egzamin ścisły rozciąga się na fizykę, chemią, anatomią i fizyologią; stanowią go zaś najprzód egzamina praktyczne z anatomii i fizyologii, a następnie ogólny egzamin teoretyczny z wszystkich czterech przedmiotów tego egzaminu ścisłego.

Drugi egzamin ścisły rozciąga się na patologią ogólną i terapią, anatomią patologiczną (histologią patologiczną), farmakologią (farmakodynamikę, toxykologią i naukę pisania recept) i medycynę chorób wewnętrznych (patologią specyalną i terapią chorób wewnętrznych) i stanowią go najprzód egzamina praktyczne z anatomii patologicznej (na preparatach i zwłokach) i z medycyny chorób wewnętrznych (przy łożu chorego) a następnie ogólny egzamin teoretyczny z wszystkich czterech przedmiotów tego egzaminu ścisłego.

Trzeci egzamin ścisły rozciąga się na chirurgią (patologią szczegółową i terapią chorób zewnętrznych), okulistykę, gynekologią (położnictwo) i medycynę sądową; stanowią go zaś najprzód egzamina praktyczne z chirurgii (przy łożu chorego i na zwłokach), z okulistyki (przy łożu chorego) i z gynekologii (przy łożu chorej, na zwłokach lub lalce) a następnie ogólny egzamin teoretyczny z wszystkich czterech przedmiotów tego egzaminu ścisłego.

§. 4. Wszystkie trzy egzamina ścisłe potrzeba zdać na tym samym uniwersytecie.

Tylko w przypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących minister oświecenia, po zniesieniu się z właściwemi kolegiami profesorskiemi, może dopuścić kandydata do złożenia drugiego i trzeciego egzaminu ścisłego w innym uniwersytecie a nie tym, gdzie zdawał pierwszy egzamin ścisły.

§. 5. Wszystkie trzy egzamina ścisłe odbywają się publicznie, każdemu jednak przewodniczącemu wolno ograniczyć wolność wstępu i dozwolić go tylko lekarzom i uczniom medycyny.

§. 6. Komisya egzaminacyjna do każdego egzaminu ścisłego składa się

z przewodniczącego,

ze zwyczajnych egzaminatorów (§. 8),

z egzaminatorów nadzwyczajnych (§. 9), w danych razach wezwać się mających,

z komisarza rządowego a przy drugim i trzecim egzaminie ścisłym jeszcze z jednego współegzaminatora, przez rząd mianowanego (§. 10).

Na wydziałach medycznych, gdzie istnieją jeszcze dziekani doktorów, takowi pozostają na teraz przy czynnościach swoich podczas egzaminów ścisłych i tymczasowo komisarz rządowy nie będzie mianowany.

§. 7. W każdej komisyi egzaminacyjnej przewodniczy dziekan medycznego kolegium profesorów, gdyby go zaś nie było, lub nie mógł przybyć, albo gdzie stosunki miejscowe wymagają zmiany kolejnej, zajmie jego miejsce najprzód prodziekan, a jeżeliby jeszcze była tego potrzeba, jeden lub dwóch zastępców, których z grona profesorów zwyczajnych wybiera corocznie przy obiorze dziekana medyczne kolegium profesorów.

Przewodniczący egzaminowi ścisłemu ma prawo, lecz nie ma obowiązku egzaminowania.

§. 8. Zwyczajnymi egzaminatorami są profesorowie zwyczajni przedmiotów, z których egzamina ścisłe mają być zdawane.

Jeżeli w jednem kolegium jest więcej profesorów zwyczajnych do tego samego przedmiotu, takowi obowiązki egzaminatorów zwyczajnych pełnią po kolei.

Gdyby chwilowo nie było profesora zwyczajnego lub gdyby przybyć nie mógł, zmieniają się po kolei profesorowie nadzwyczajni tego samego przedmiotu, a gdzieby i tych nie było, lub przybyć nie mogli; natenczas na zastępcę egzaminatora zwyczajnego wezwać należy tego profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego, który odpowiedni przedmiot rzeczywiście daje, albo którego przedmiot najbardziej się zbliża do przedmiotu o który idzie.

§. 9. Jeżeli z powodu zbyt wielkiej ilości kandydatów lub udowodnionego przeciążenia egzaminatora zwyczajnego, innemi czynnościami urzędowemi, okaże się tego potrzeba, minister oświecenia zamianuje na przeciąg roku egzaminatorów nadzwyczajnych, którzy przy odpowiednich egzaminach ścisłych będą się zmieniać z egzaminatorami zwyczajnymi.

Będą oni zamianowani z grona profesorów nadzwyczajnych, odpowiedni przedmiot egzaminu rzeczywiście dających, na podstawie wniosku kolegium profesorów, samodzielnie, lub z polecenia ministra, uczynionego.

§. 10. Komisarz rządowy i współegzaminatorowie winni być doktorami medycyny i chirurgii lub wszystkich gałęzi umiejętności lekarskiej i mogą także należeć do kolegium medycznego nauczycieli (§. 3 porz. władz akadem. z dnia 30 września 1849). Mianuje ich minister oświecenia w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych przed rozpoczęciem się każdego roku szkolnego na przeciąg tegoż.

Komisarz rządowy nadzoruje i czuwa w interesie publicznym nad każdym z trzech egzaminów ścisłych i ma prawo zadawać kandydatowi pytania.

Z dwóch współegzaminatorów jeden słucha przy ogólnym egzaminie teoretycznym drugiego egzaminu ścisłego jako drugi egzaminator do medycyny chorób wewnętrznych (patologii szczegółowej, terapii chorób wewnętrznych), drugi zaś przy ogólnym egzaminie teoretycznym trzeciego egzaminu ścisłego jako drugi egzaminator do chirurgii (patologii szczegółowej i terapii chorób zewnętrznych) z temi samemi prawami i obowiązkami co inni egzaminatorowie.

§. 11. Ogólne egzamina teoretyczne odbywają odpowiedni egzaminatorowie w ciągłej obecności przewodniczącego i komisarza rządowego, egzamina zaś praktyczne tylko pod ich kierownictwem i nadzorem, a mianowicie kilku kandydatów może zdawać jednocześnie, atoli egzamina praktyczne nie więcej jak czterech, egzamina zaś teoretyczne nie więcej jak trzech.

§. 12. Dziekan profesorów nie może dopuścić kandydata do ogólnego egzaminu teoretycznego przy egzaminie ścisłym, jeżeli tenże nie otrzymał przynajmniej „dostatecznego" stopnia przy wszystkich egzaminach praktycznych, do tego rygorozum należących.

§. 13. Jeżeli kandydat przy jednym z tych egzaminów praktycznych otrzymał „niedostateczny" stopień, wolno mu egzamin ten powtórzyć.

Pierwsze powtórzenie nie może mieć miejsca przed upływem czterech a drugie przed upływem sześciu miesięcy od poprzedniego egzaminu. Co się tyczy trzeciego powtórzenia obowiązują przepisy §. 20.

Każde powtórzenie egzaminu praktycznego winno się odbywać w ciągłej obecności przewodniczącego odpowiedniej komisyi egzaminacyjnej i komisarza rzędowego.

§. 14. Wszelkie inne przepisy, tyczące się urządzenia każdego z osobna egzaminu praktycznego, wyda minister oświecenia po zniesieniu się z medycznemi kolegiami profesorów i z szczególnem uwzględnieniem stosunków miejscowych.

§. 15. Podczas ogólnych egzaminów teoretycznych każdy egzaminator i współegzaminator słucha kandydata przez kwandrans. Gdy kilku kandydatów jednocześnie zdaje egzamin; natenczas komisya może ograniczyć czas egzaminowania do pół godziny dla wszystkich trzech kandydatów razem, jeźli wszyscy kandydaci okazali w tym czasie wiadomości przynajmniej „dostateczne" atoli nie ulega wątpliwości, że nie otrzymaliby stopnia „celującego".

Żaden kandydat nie może wymagać, aby egzamin praktyczny i teoretyczny z tego samego przedmiotu zdawał przed tym samym egzaminatorem; owszem wyznaczenie egzaminatorów pozostawia się dziekanowi.

§. 16. Po ukończeniu każdego egzaminu praktycznego i teoretycznego każdy egzaminator a względnie współegzaminator wpisuje wynik jego do osobnego protokołu, używając do tego stopni „celujący", „dostateczny", „niedostateczny", przyczem należy także uwzględnić odpowiedzi na pytania, przez przewodniczącego lub komisarza rządowego zadane.

§. 17. Żaden ogólny egzamin teoretyczny nie może być uważanym za złożony skutecznie, jeźli kandydat otrzymał choćby od jednego tylko egzaminatora lub współegzaminatora stopień „niedostateczny".

W przypadku tym kandydat może być dopuszczonym za dwa miesiące do powtórzenia egzaminu teoretycznego szczegółowego, którego nie zdał.

Jeżeli przy powtórzeniu tem otrzyma znowu stopień „niedostateczny", wolno mu jeszcze raz zdawać po czterech miesiącach. Co się tyczy trzeciego powtórzenia, obowiązują przepisy §. 20.

Każde powtórzenie takiego egzaminu teoretycznego winno odbywać się w ciągłej obecności przewodniczącego odpowiedniej komisyi egzaminacyjnej i komisarza rządowego.

§. 18. Jeżeli kandydat zdający ogólny egzamin teoretyczny, otrzymał od więcej niż jednego z egzaminatorów postęp „niedostateczny“, wolno mu powtórzyć tylko cały ogólny egzamin teoretyczny a to dopiero za sześć miesięcy. Jeżeli przy tem powtórzeniu otrzyma choćby tylko od jednego egzaminatora stopień „niedostateczny“, może tylko raz zdawać ogólny egzamin teoretyczny znowu po sześciu miesiącach. Co się tyczy trzeciego powtórzenia, obowiązują przepisy §. 20.

§. 19. Jeżeli kandydat otrzymał od każdego z głosujących stopień przynajmniej „dostateczny“, natenczas przewodniczący, bezpośrednio po ukończeniu ogólnego egzaminu teoretycznego, lub powtarzanego a skutecznie zdanego szczególnego egzaminu teoretycznego, oblicza podług stopni egzaminów praktycznych i ogólnego teoretycznego, stopień ogólny z całego egzaminu ścisłego.

Jeżeli stopni lepszych jest tyle co i mniej dobrych, stopień ogólny wypadnie według mniej dobrych.

Rezultat będzie natychmiast do protokołu egzaminów ścisłych wpisany i kandydatowi publicznie ogłoszony.

§. 20. Na każde trzecie powtórzenie czy to egzaminu praktycznego, czy to szczegółowego egzaminu teoretycznego lub całego ogólnego egzaminu teoretycznego, może pozwolić tylko minister oświecenia po zniesieniu się z kolegium medycznem profesorów.

Jeżeli kandydat nie otrzyma tego pozwolenia lub jeżeli przepadnie i przy trzeciem powtórzeniu egzaminu, traci na zawsze prawo ubiegania się o doktorat medyczny na uniwersytecie w jednym z krajów w radzie państwa reprezentowanych, jak nie mniej o zatwierdzenie mu dyplomu doktorskiego za granicą otrzymanego.

§. 21. Każde powtórzenie egzaminu powinno odbyć się, ile to być może, przed tymi samymi egzaminatorami, co poprzedni egzamin, który się nie powiódł.

§. 22. Za każdy egzamin ścisły kandydat winien opłacić taksę a mianowicie za pierwszy 55 zł., za drugi 60 zł., a za trzeci 65 zł. wal. austr.

Z tego przewodniczący i komisarz rządowy otrzymają za udział we wszystkich egzaminach praktycznych jednego rygorozum każdy po 5 zł., i po tyleż za udział w ogólnym egzaminie teoretycznym; nadto każdy egzaminator lub współegzaminator po 5 zł. za egzamin praktyczny i po 5 zł. za udział w ogólnym egzaminie teoretycznym; pozostałe 5 zł. wpłyną do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu.

Przy każdem powtórzeniu egzaminu każdy członek komisyi egzaminacyjnej, udział w niem biorący, otrzyma połowę taksy powyżej oznaczonej.

§. 23. Kwoty, które członkowie komisyi dostają z taksy, są wynagrodzeniem za obecność i dla tego mogą być otrzymane tylko za czynność rzeczywistą.

§. 24. Promocyi dokonywa w formie zwykłych sponsyi profesor zwyczajny (per turnum) jako promotor, pod przewodnictwem rektora w obecności dziekana kolegium profesorów.

W Pradze zatrzymuje się jeszcze na teraz współudział dziekana doktorów.

W Wiedniu odbywać się będzie promocya na teraz, jak dotąd, ze współudziałem rektora, kanclerza czterech dziekanów i notaryusza wydziału.

§. 25. Taksa promocyjna za doktorat wszystkich gałęzi umiejętności lekarskiej wynosi we wszystkich uniwersytetach krajów w radzie państwa reprezentowanych 60 zł. waluty austryackiej. Z tego (z wyjątkiem w Wiedniu) otrzymują: rektor 15 zł. dziekan i promotor po 5 zł.; w Pradze także dziekan doktorów 5 zł.

W Wiedniu zatrzymują się na teraz płace dotychczasowe dla wszystkich współdziałających.

Nadto z taksy tej 5 zł. wal. austr. odłożone będą do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu, z którego opłacają się należytości za wystawienie dyplomu na rozmaitych

uniwersytetach dotychczas istniejące i dotychczasowe płace urzędników kancelaryjnych i służby, z wyjątkiem tych płac, które takowi dostawali za szczególne czynności przy uroczystościach aktu promocyjnego, obecnie zniesionych.

Reszta wszystkich opłat promocyjnych (także w Wiedniu) rozdzielona będzie pomiędzy wszystkich zwyczajnych profesorów wydziału, w równych częściach.

§. 26. W tych uniwersytetach, w których dotychczas było w zwyczaju uroczystsze formy promocyi, pozostawia się kandydatom do woli zamiast prostej, żądać tej uroczystszej formy promocyi, za opłatą, którą się zwykle za to pobiera. Taksa atoli, w §. 25 przepisana i w tym także przypadku tak użytą i rozdzieloną będzie, jak tam przepisano.

§, 27. Opłaty na rzecz stowarzyszeń wdów i kolegiów doktorskich na wydziałach, które doktorandzi na niektórych uniwersytetach składają przy promocyi, pozostają nateraz nienaruszone.

§. 28. Niniejszy porządek egzaminów ścisłych wchodzi w moc obowiązującą z początkiem roku szkolnego 1872/3.

Atoli w pierwszych dwóch latach po wejściu onejże w moc obowiązującą, egzamin z fizyki i praktyczny egzamin z fizyologii nie będą mieć miejsca przy pierwszem rygorozum, równie jak kwoty odpowiednim egzaminatorom z taksy przypadające.

Pozwala się także wyjątkowo tym, którzy studya medyczne już ukończyli, ale nie zdali jeszcze żadnego rygorozum, albo którzy kończą ostatnie półrocze swoich studyów, zdać egzamina wstępne z botaniki mineralogii i zoologii w ostatnich czterech tygodniach tego półrocza letniego.

Kandydaci, którzy już zdali jeden egzamin ścisły nim się zaczął rok szkolny 1872/3, ulegają co do następnych egzaminów ścisłych i interwencyi przy takowych dotychczasowym postanowieniom i taksom; natomiast §§. 24—27 włącznie mają być stosowane do każdego aktu promocyjnego.

Dodatek.

do

porządku egzaminów ścisłych na wydziale lekarskim, tyczący się egzaminów z historyi naturalnej celem przystąpienia do egzaminów ścisłych medycznych.

§. 1. Kandydat, który do egzaminów ścisłych medycznych chce być dopuszczonym, winien na jednym z uniwersytetów, w krajach w radzie państwa reprezentowanych, zdać trzy szczególne egzamina wstępne, publiczne: z b o t a n i k i, z o o l o g i i i m i n e r a l o g i i.

§. 2. Do każdego z tych egzaminów wstępnych dopuszczony będzie każdy słuchacz zwyczajny medycyny na zgłoszenie się do dziekana medycznego kolegium profesorów uczynione, z dołączeniem świadectwa dojrzałości, w zakładach krajów w radzie państwa reprezentowanych, ważnego, lub jeżeli do tych krajów nie przynależy, z dołączeniem świadectw, na zasadzie których został wpisany w rejestr słuchaczów zwyczajnych wydziału medycznego.

W jakim porządku i w których półroczach te egzamina wstępne odbyć się mają, pozostawia się uczniowi do woli.

§. 3. Egzamina wstępne odbywają się pod kierownictwem i nadzorem dziekana medycznego kolegium profesorów, atoli ciągła jego obecność podczas egzaminu nie jest potrzebną.

Egzaminatorami są zwyczajni profesorowie przedmiotów.

Gdzie jest kilku profesorów zwyczajnych tego samego przedmiotu, ten będzie egzaminatorem, który daje ten przedmiot wyłącznie dla medyków. Jeżeli i tych jest kilku, będą egzaminatorami po kolei.

Gdyby było potrzebnem zastępstwo dziekana medycznego kolegium profesorów lub egzaminatorów, zastosowane będą przepisy porządku egzaminów ścisłych medycznych (§. 7 i 8). Gdyby zaś zachodziły stósunki, w §. 9 porządku egzaminów ścisłych wzmiankowane, egzaminatorów nadzwyczajnych do egzaminu wstępnego z historyi naturalnej zamianuje minister oświecenia w myśl przepisu tamże zawartego.

§. 4. Do składania tych egzaminów ścisłych wyznaczane będą zwyczajnie tylko cztery pierwsze tygodnie każdego półrocza.

Atoli w skutku porozumienia się dziekana profesorów kolegium medycznego z egzaminatorami mogą wyjątkowo odbywać się także w innym czasie.

§. 5. Egzamin wstępny z każdym z osobna kandydatem i z każdego z osobna przedmiotu historyi naturalnej trwa kwadrans. Jeżeli egzamin zdaje kilku kandydatów równocześnie, czas egzaminu może być skrócony w myśl §. 15 porządku egzaminów ścisłych medycznych.

§. 6. Po egzaminie egzaminator zapisuje do osobnego protokołu skuteczność tegoż z zachowaniem następującego stopniowania: „celująco“, „dostatecznie“ „niedostatecznie“, na zasadzie tego protokołu dziekan medycznego kolegium profesorów wyda kandydatowi świadectwo na drukowanych blankietach, z przepisanym stemplem, i w jego wykazie lekcyi zapisze odnoszącą się do tego uwagę.

§. 7. Kandydat, który otrzyma postęp „niedostateczny“ może po trzech miesiącach być dopuszczonym do powtórzenia egzaminu, który wówczas winien się odbyć w ciągłej obecności dziekana medycznego kolegium profesorów.

Ten sam termin obowiązuje do każdego następnego powtórzenia.

Do tych powtórzeń odnosi się nadto przepis §. 21 porządku egzaminów ścisłych medycznych.

§. 8. Za każdy egzamin wstępny z historyi naturalnej kandydat winien opłacić taksę w kwocie 7 zł. wal. austr. z której egzaminator dostaje 5 zł. a dziekan medycznego kolegium profesorów 2 zł.

Za każde powtórzenie takiego egzaminu płaci się 6 zł. z czego dziekan medycznego kolegium profesorów i egzaminator dostają po 3 zł. Do taks tych odnosi się nadto przepis §. 23 porządku egzaminów ścisłych medycznych.

III.

Porządek egzaminów ścisłych na wydziale filozoficznym.

§. 1. Kto chce uzyskać doktorat na wydziale filozoficznym jednego z uniwersytetów w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych, winien przedłożyć rozprawę naukową i zdać dwa egzamina ścisłe (rygoroza).

Dopuszczenie do tego zawisło od dowodu, że kandydat uczęszczał przez trzy lata na uniwersytet krajowy lub zagraniczny jako immatrykułowany słuchacz zwyczajny. Na przedstawienie odpowiedniego kolegium profesorów minister oświecenia może wyjątkowo pozwolić na dopuszczenie kandydatów, dowodu takiego złożyć nie mogących.

§. 2. Rozprawa, pisana lub drukowana, powinna traktować o temacie, z przedmiotów do zakresu wydziału filozoficznego należących, dowolnie wybranym i powinna okazać, że

kandydat uczył się obranego przedmiotu gruntownie i że może wydawać o nim sąd samodzielny i traktować go w odpowiedniej formie.

§. 3. Przedłożoną rozprawę dziekan profesorów przydzieli do ocenienia dwom referentom, to jest profesorom zwyczajnym a w braku tychże, profesorom nadzwyczajnym przedmiotu do którego się odnosi lub nareszcie profesorom nadzwyczajnym przedmiotu, do którego rozprawa treścią swoją najbardziej się zbliża.

Jeżeli profesorów zwyczajnych przedmiotu o który idzie, jest więcej niż dwóch, zajmują się ocenieniem po kolei.

Do ocenienia naukowej wartości rozprawy, wyznaczy dziekan odpowiedni przeciąg czasu.

§. 4. Profesorowie, do ocenienia rozprawy powołani, wydadzą o niej umotywowany sąd na piśmie i orzekną czy kandydat może być dopuszczonym do egzaminu ścisłego czy nie.

Jeżeli obadwaj referenci zgadzają się w swoim sądzie, dziekan zawiadamia kandydata o ich orzeczeniu; jeżeli się zaś niezgadzają, orzeczenie dopuszczenia 'kandydata pozostawia się kolegium profesorów.

§. 5. Z dwóch egzaminów ścisłych przedmiotami jednego jest

A. Filozofia (treść i rozciągłość tego egzaminu oznacza się względnie do grupy przedmiotów, do której należy rozprawa pisemna kandydata); przedmiotami drugiego

B. Następujące grupy podług wyboru kandydata, albo

a) historya łącznie z filologią grecką i łacińską, albo
b) filologia klasyczna łącznie z historyą starożytną albo
c) matematyka i fizyka albo jeden z tych dwóch przedmiotów łącznie z chemią, nakoniec
d) jedna z gałęzi nauk przyrodzonych opisujących (zoologia, botanika lub mineralogia) łącznie z przedmiotami pod *c)* przytoczonemi.

Oprócz tego zakres szczegółowy umiejętności, do której wybrany temat przedłożonej rozprawy należy, jeżeli sam przez się nie jest już przedmiotem jednego z dwóch ścisłych egzaminów, stanowi część składową egzaminu, który kandydat ma zdawać z grup przedmiotów.

§. 6. W komisyi egzaminacyjnej przewodniczy dziekan profesorów. Gdyby nie mógł przybyć, zastąpi go prodziekan.

Komisya egzaminacyjna do każdego egzaminu ścisłego składa się z przewodniczącego i najmniej z dwóch a najwięcej z czterech egzaminatorów, którymi zwyczajnie powinni być profesorowie zwyczajni przedmiotów, z których egzamin ma być zdawanym.

Gdyby tegoż nie było, lub gdyby przybyć nie mógł, będzie powołany profesor nadzwyczajny tego przedmiotu a gdyby i tego nie było, profesor przedmiotu najbardziej zbliżonego.

Egzaminatorami mają także być profesorowie, którzy oceniali przedłożoną rozprawę naukową, zwłaszcza przy tym egzaminie ścisłym, którego przedmiotem, w myśl §. 5 jest przedmiot rozprawy.

Przewodniczący jako taki ma prawo lecz nie ma obowiązku egzaminowania.

Dziekani doktorów, gdzie jeszcze istnieją, mają także prawo uczestniczyć w egzaminach ścisłych, egzaminować i głosować.

§. 7. Egzamina ścisłe odbywają się publicznie; egzamin, którym kandydat ma udowodnić swoich wiadomości na polu umiejętności do której należy rozprawa, trwa dwie godziny, inny egzamin, godzinę.

Głosowanie i uchwałę poprzedzi obrada nad skutecznością egzaminu.

Następnie każdy członek głosuje na podstawie ogólnej skuteczności egzaminu.

Komisya egzaminacyjna orzeka większością głosów z zachowaniem następującego stopniowania: „celująco“. „dostatecznie“. „niedostatecznie“.

§. 8. Egzamina ścisłe mogą odbyć się w dowolnym porządku, atoli obadwa na tym samym uniwersytecie.

W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie minister oświecenia po zniesieniu się z odpowiedniemi kolegiami profesorów, może dozwolić wyjątku od tego ostatniego przepisu.

§. 9. Oznaczenie przerwy pomiędzy jednym egzaminem ścisłym a drugim zostawia się kandydatowi.

Jeźli zaś przy egzaminie ścisłym kandydat zostanie odrzuconym, termin, który komisya wyznaczy mu do powtórzenia egzamin nie może być krótszym nad trzy miesiące. Jeżeli znowu będzie odrzuconym, powtórzenie egzaminu ścisłego już tylko raz miejsce mieć może, i to nie prędzej jak po roku.

W razie ponownego (trzeciego) odrzucenia kandydat traci na zawsze prawo ubiegania się o doktorat z filozofii na uniwersytecie w krajach w radzie państwa reprezentowanych, jak nie mniej o zatwierdzenie dyplomu doktorskiego, zagranicą otrzymanego.

§. 10. Taksa za ocenienie przedłożonej rozprawy wynosi 20 zł., za egzamin ścisły dwugodzinny 40 zł., za jednogodzinny 20 zł. wal. austr.

Taksę za ocenienie rozprawy dzieli się w równych częściach między onejże sędziów.

Z taksy za egzamina ścisłe, 40 zł. wynoszącej, każdy z uczestników otrzyma 6 zł. a do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu wpłynie 4 zł. wal. austr., z taksy wynoszącej 20 zł. każdy uczestnik otrzyma 3 zł. a do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu wpłynie 2 zł. wal. austr.

Przewodniczący, jeźli oraz jest egzaminatorem przedmiotu, otrzyma taksę podwójną.

Gdyby z taksy pozostała jaka reszta, kolegium profesorów orzecze na co ma być użytą.

§. 11. Części taksy dla każdego egzaminatora przypadające mają być uważane jak gdyby wynagrodzenie za obecność i przeto mogą być pobierane tylko za czynność rzeczywistą. Jeżeli członek komisyi z jakiejkolwiek przyczyny przybyć nie może, dziekan postara się o jego zastąpienie stósownie do przepisów §. 6. Jeżeli to jest już nie możebnem, ale egzamin ścisły może odbyć się przy uczestnictwie innych członków, pozostała część taksy będzie użyta podług przepisu §. 10.

§. 12. Promocyi dokonywa profesor zwyczajny (per turnum) jako promotor a to w formie zwykłych sponsyi pod przewodnictwem rektora i w obecności dziekana kolegium profesorów.

W Wiedniu promocya będzie się odbywać na teraz tak jak dotąd ze współudziałem rektora, kanclerza, czterech dziekanów doktorów i notaryusza wydziału.

§. 13. Taksa promocyjna wynosi na wszystkich uniwersytetach austryackich (z wyjątkiem wiedeńskiego) 30 zł. wal. austr.

Z tego (z wyjątkiem uniwersytetu wiedeńskiego) otrzymują: rektor 15 zł. dziekan i promotor po 5 zł. W Wiedniu zatrzymują się na teraz płace dotychczasowe dla wszystkich spółdziałających.

Nadto z taksy tej 5 zł. odłożone będą do funduszu kancelaryjnego uniwersytetu, z którego opłacają się należytości za wystawienie dyplomu na rozmaitych uniwersytetach dotychczas istniejące i dotychczasowe płace urzędników kancelaryjnych i sług, z wyjątkiem tych płac, które takowi dostawali za szczególne czynności przy uroczystościach aktu promocyjnego obecnie zniesionych.

§. 14. W tych uniwersytetach, w których dotychczas były w zwyczaju uroczystsze formy promocyi, pozostawia się kandydatom do woli, zamiast prostej żądać tej uroczystszej formy promocyi, za opłatą, jaką się zwykle za to pobiera. Taksa atoli, w poprzednim paragrafie przepisana, i w tym także przypadku tak użytą i rozdzieloną będzie jak tam przepisano.

§. 15. Opłaty na rzecz stowarzyszeń wdów i kolegiów doktorskich na wydziałach, które doktorandzi na niektórych uniwersytetach dotychczas składają przy promocyi, pozostają nateraz nienaruszone

§. 16. Niniejszy porządek egzaminów ścisłych wchodzi w moc obowiązującą z początkiem roku szkolnego 1872/3.

Jednak kandydat, który w celu uzyskania doktoratu z filozofii zdał już jeden albo dwa egzamina ścisłe na zasadzie przepisów dotychczas obowiązujących, może w przeciągu lat dwóch od wejścia tego rozporządzenia w moc obowiązującą dokończyć aktu egzaminu albo na podstawie tych przepisów, albo z zastósowaniem niniejszego porządku egzaminów ścisłych.

Po upływie tego ostatniego terminu niniejszy porządek egzaminów ścisłych wchodzi w moc obowiązującą bez wyjątku.

§. 17. Jeżeli kandydat zechce odbywać dalszy ciąg aktu egzaminu na zasadzie nowego porządku egzaminów; natenczas, nim do następnego egzaminu będzie dopuszczony, winien przedłożyć rozprawę, w myśl niniejszego porządku egzaminów ścisłych wypracowaną.

Jeżeli na zasadzie tej rozprawy będzie dopuszczony do odbycia dalszego ciągu aktu egzaminacyjnego, kolegium profesorów zarządzi egzamin uzupełniający tego rodzaju, ażeby zakres dotychczasowych odpowiedzi kandydata został uzupełniony stósownie do wymagań, które mają być stawiane kandydatowi podług przepisów nowego porządku egzaminów ścisłych.